

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskeva hanke

Anneli Kupari,
Kehityspäällikkö VM/DVV
Kela/Toimittajayhteistyökokous 18.8.2021

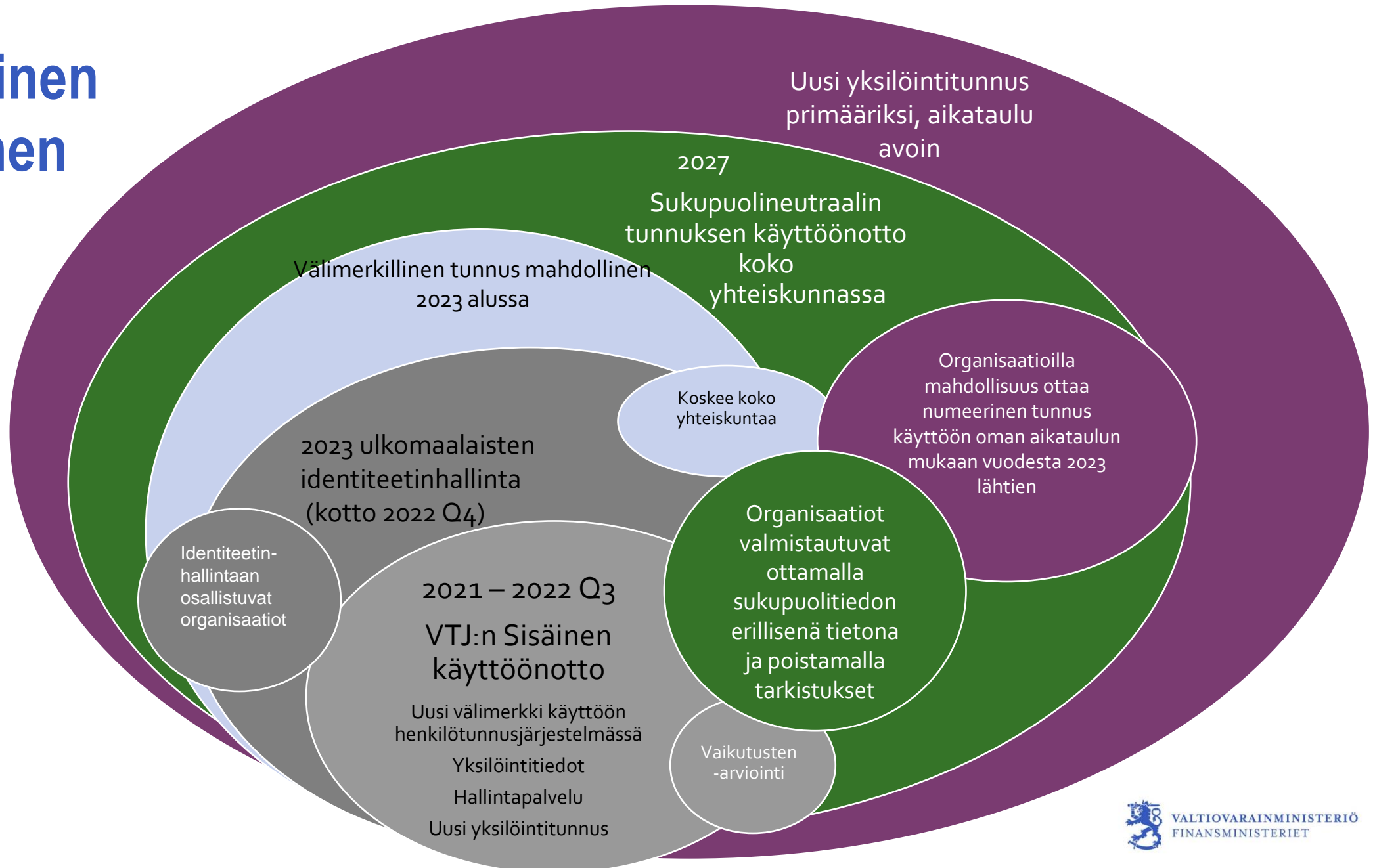
Esityksessä keskeiset muutokset

1. Uusi välimerkki riittävyden varmistamiseksi
2. Ulkomaalaisten laajennus, etärekisteröinti
3. HETU muuttaminen
4. Sukupuolineutraalisuus
5. Uusi yksilöintitunnus

Hankkeen toimikausi, tavoite ja tehtävät

- Hankkeen toimikausi 1.12.2020 – 31.12.2022
- Hankkeen tavoitteena on tehdä esitys kansalliseksi toimintamalliksi henkilöiden yksilöimiseen Suomessa ja kuvata viranomaisten rooli henkilöön liittyvien ydintietojen hallinnassa.
- Hankkeessa pyritään ratkaisemaan niitä kysymyksiä, joita nykyisen henkilötunnuksen käyttäminen ja käyttämiseen liittyvät toimintatavat ovat synnyttäneet.
- Hankkeen ajankohtaiset hankesivun kautta.
[https://vm.fi/henkilotunnuksen-uudistamisen-hanke.](https://vm.fi/henkilotunnuksen-uudistamisen-hanke)

HETU – Vaiheittainen eteneminen

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Henkilötunnusten riittävyys

Välimerkkien lisääminen ratkaisuna

Seppo Ränninranta, kehityspäällikkö, Digi- ja väestötietovirasto
HETU tekninen alatyöryhmä pj

Ratkaistava ongelma – tunnusten riittävyys

- Henkilötunnuksia rajallinen määrä päiväkohtaisesti ja vuosikohtaisesti, vuosisadasta riippumatta
  - Tunnuksia jaetaan päiväkohtaisesti tunnuksen loppuosaan 002-899 väliltä, 9-alkuiset eivät virallisia tunnuksia (testikäyttöön)
  - Loppuosan parilliset tunnukset varattu naisille ja parittomat miehille
- Tunnukset loppumassa lähitulevaisuudessa 1900 –luvun tietyiltä päiviltä: 1.1.90, 1.1.86 ja 1.1.94 kriittisimpiä päiviä
- Miehille rekisteröidään tunnuksia enemmän kuin naisille
- Vuoden 2020 lopussa kriittisille päiville vapaana muutamia kymmeniä tunnuksia
- Ilman toimenpiteitä tunnukset loppuvat joiltain päiviltä 2022-2023 aikana

Ratkaisu: Lisää välimerkkejä henkilötunnukseen

- Muutosvaikutuksiltaan pienin (vaihtoehtoisiin ratkaisuihin nähden)
- Ei muuta tunnuksen semantiikkaa merkittävästi. Tunnuksella sama rakenne ja pituus kuin nykyisin
- Jo annettuihin henkilötunnuksiin ei tulisi muutoksia
- Henkilötunnus vain kokonaisena merkkijonona uniikki
- Uusia yksilönumeron antoalueita otettaisiin käyttöön nykyisen antoalueen loputtua
- Uudet välimerkit osoittaisivat syntymäajan syntymävuosisadan ja uuden antoalueen

Ratkaisu: Lisää välimerkkejä henkilötunnukseen

- Käytetään uusina välimerkkeinä aakkosia versaalimuodossa
  - 2000 –luvulla samaa sarjaa laskevasti (A->) B:stä alkaen
  - 1900 –luvulla nousevasti, päinvastaisesta suunnasta Y:stä alkaen
  - Ei käytetä ”skandeja”.
  - Ei käytetä tarkistemerkin tapaan niitä aakkosia jotka voivat sekoittua kirjoittaessa helposti numeroihin (G, I, O, Q ja Z)
    - Y, X, W, V, U = 1900
    - B, C, D, E, F = 2000

Jokainen uusi vuosisatamerkki olisi uusi antoalue

Esimerkki alla mainituilla antoaluejaolla:

+, -, A = 1800, 1900 tai 2000

-, Y, X, W, V, U, T, S, R, P, N = 1900

A, B, C, D, E, F, H, J, K, L, M = 2000

Syntynyt 10.01.1990
nykyinen antoalue
yksilönumero 999

100190-9999P

Syntynyt 10.01.1990
antoalue Y
yksilönumero 999

100190Y9999P

Syntynyt 10.01.1990
antoalue X
yksilönumero 999

100190X9999P

Syntynyt 10.01.2090
Antoalue A
yksilönumero 999

100190A9999P

10.01.2090
antoalue B
yksilönumero 999

100190B9999P

10.01.2090
antoalue C
yksilönumero 999

100190C9999P

➤ Tunnus yksilöivä vain vuosisatamerkin kanssa

Huom. Esimerkin yksilönumero ei ole todellisuudessa käytössä. Numero annetaan väliltä 001 – 899.

Ulkomaalaisten rekisteröinti

Anneli Kupari, HETU identiteetinhallinnan alatyöryhmä

Ulkomaalaisten rekisteröinti

1. Mahdollistetaan identiteetin muodostuminen aikaisemmin asiointiprosessin alussa virkailijan toimesta. Käyttötapauksena pakolaiset ja turvapaikanhakijat.
2. Mahdollistetaan ulkomaalaisten rekisteröinti etänä sähköisen etärekisteröintiprosessin kautta. Käyttötapauksena erityisesti opiskelijat, työperäinen maahanmuutto.

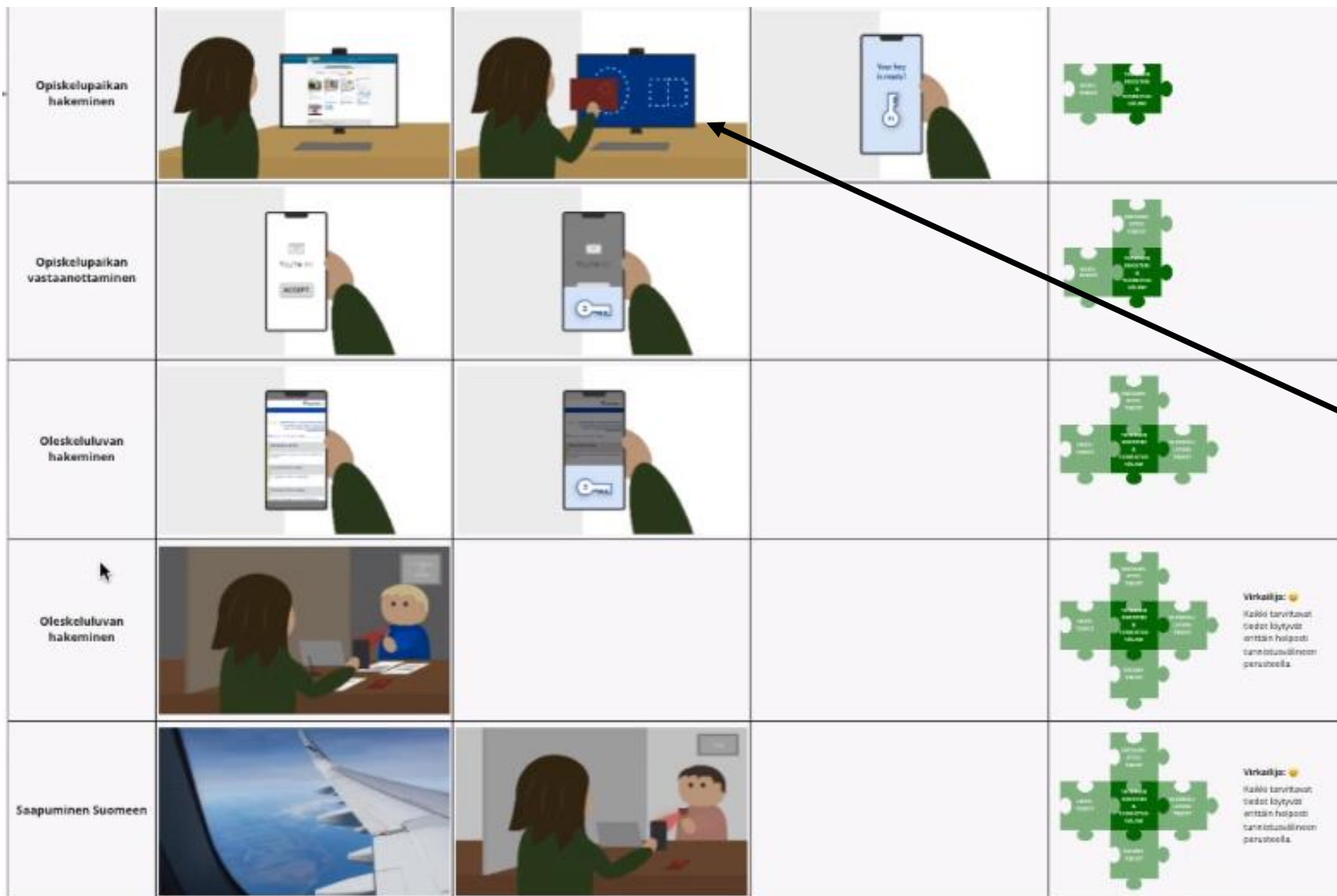
Käsitteet

- Etärekisteröinti
  - Henkilöllisyyden etärekisteröinti on prosessi, jolla ydinidentiteetti luodaan väestötietojärjestelmään rekisteröitävän toimesta hyödyntäen ei-kasvokkain tapahtuvaa sähköistä rekisteröintiprosessia. Prosessissa luodaan ydinidentiteetti väestötietojärjestelmään hyödyntäen yksilöintitietoja, joita edellytetään moni-identiteettitietojen estämiseksi. Ydinidentiteetin luomisen yhteydessä luodaan myös henkilötunnus, johon muut identiteetin hallintapalveluun tukeutuvat palvelut ja toiminnot voivat luottaa.
- Pakollinen yksilöintitieto
  - Se rekisteröitävä tietojoukko, jolla henkilöidentiteetille voidaan perustaa uusi rekisteri-identiteetti VTJ:hin ja antaa kansallinen yksilöivä tunnus ja muut mahdolliset tunnisteet.
- Yksilöintitiedot
  - Tieto tai tietojoukko, jonka perusteella toimija tai objekti on yksilöitävissä.

Rekisteröinti virkailijan toimesta asiointiprosessin alussa

- Käyttötapauksena usein pakolaiset tai turvapaikanhakijat
- Jos virallisia asiakirjoja ei ole, keskitetyn VTJ identiteetin luomisen edellytyksenä biometrinen tunnistaminen. Näin pyritään estämään moni-identiteettien syntymistä.
- Keskitetty VTJ identiteetti voidaan luoda heti asiointiprosessin alussa (nykyisin, kun oleskelulupa myönnetty).
- Ydinidentiteettiin perustuen henkilö saa käyttöönsä henkilöllisyyden osoittamisen ratkaisun, jolloin käyttäjän asiointi helpottuu.
- Keskitetyn identiteetin johdosta ei ole tarpeen luoda organisaatiokohtaisia keino tunnuksia henkilön tietojen käsittelemiseksi.

Case etärekisteröinti: EU:n ulkopuolinen opiskelija hakee opiskelupaikkaa Suomesta

Pakolliset yksilöintitiedot:
Suomen hyväksymä matkustusasiakirja (nimi, syntymäaika, sukupuoli, kansalaisuus)

Pääteltävät tiedot kuten tunnistuksen tapa ja tiedon lähde.

Henkilön itse ilmoittamia tietoja kuten yhteysosoite, sähköposti.

Identiteetin etärekisteröinti

VTJ tietopalvelut:
Vielä epäselvää
edellytetäänkö tunnistuksen
tapa tietoa, jotta saa
etärekisteröityneen
identiteetin tiedot.

Identiteetti keskitettyyn väestötietojärjestelmään (VTJ) asiointin alussa.

Henkilön yksilöinti virallisesta asiakirjasta saatujen tietojen avulla.

Identiteettiin liitetään yksilöintitietoja ja henkilötunnus VTJ:ssä.

Myöhemmät asiointit voidaan liittää samaan identiteettiin VTJ:n avulla.

Sukupuolineutraali henkilötunnus

Sukupuolineutraali henkilötunnus

- Uudet tunnukset annetaan sukupuolineutraalina (= satunnainen yksilönumero) 1.1.2027 alkaen.
  - Vanhat tunnukset pysyvät ennallaan.
  - Sukupuolitietoa ei voi/saa enää lukea hetusta. Jokaisen organisaation arvioitava, onko sillä tarvetta sukupuolitiedon käsittelylle, ja tarvittaessa luotava edellytykset sen erilliseen käsittelyyn.

Henkilötunnuksen muuttamisen helpottaminen

Hetun muuttamisen helpottaminen

- Taustalla Vastaamo-tietomurto ja hallituksen linjaus, että helpotetaan hetun muuttamista identiteettivarkauden seurauksena.
- HE-luonnos ollut lausuntokierroksella vuodenvaihteessa.
  - Asian jatkovalmistelu siirretty osaksi laajempaa hetu-järjestelmän kehittämistä.
- Muut suojakeinot todennäköisesti sekä identiteettivarkauden uhrin että hetua käsittelevien organisaatioiden näkökulmasta tehokkaampia ja tarkoituksenmukaisempia.
  - Jatkovalmistelussa saatetaan päätyä siihen, ettei muutosta kannata tehdä ainakaan aiemmin suunnitellussa laajuudessa.

Uusi yksilöintitunnus

Taustoitusta: Uusi rinnakkainen yksilöintitunnus

- Hankkeen asettamispäätöksessä asetettu tavoitteeksi
  - Tarkoituksena on luoda nykyiselle HETU:lle **rinnakkainen** yksilöintitunnus, jota voitaisiin hyödyntää esimerkiksi erilaisissa sähköisen asioinnin käyttötilanteissa sekä tietojen vaihdossa henkilötunnuksen sijaan
- Organisaatiot **voivat käyttää** rinnakkaista tunnistetta, mutta se **ei ole pakollista**
- Tunnus on toissijainen suhteessa henkilötunnukseen
- Henkilötunnuksen **korvaamiseen** pitkällä aikavälillä **varaudutaan**, mutta sille **ei ole asetettu tavoiteaikataulua**.
- Henkilötunnuksen käyttö nykyiseen tapaan mahdollista
- Käyttöönotto rinnakkaiseen käyttöön mahdollista 2023

Uusi yksilöintitunnus: miksi?

- Rinnakkainen tunnusjärjestelmä on mahdollistava muutos kahdella tavalla
  - Se antaa organisaatioille mahdollisuuden rakentaa digitaalisia palveluita keskitetysti hallitun identiteetin varaan ilman tarvetta käyttää henkilötunnusta tai vähintään siten, että HETUa käsitellään vain taustajärjestelmässä
  - Samalla Suomeen rakentuu pitkällä aikavälillä infrastruktuuria uudelle tunnusjärjestelmälle, joka voisi korvata nykyisen henkilötunnuksen
- Uuden tunnusjärjestelmän suuret kustannukset muodostuvat muutoksista, jotka tulee tehdä suureen joukkoon tietojärjestelmiä suhteellisen lyhyessä ajassa.
- Jos siirtymäaika on pitkä (esim. 20 vuotta) ja muutoksia tehdään uusia järjestelmiä rakennettaessa/vanhoja uudistettaessa, pitäisi muutoksen olla kustannusneutraali tai lähellä sitä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

Anneli Kupari, kehityspäällikkö

anneli.kupari@vm.fi (31.8.2021 saakka),
anneli.kupari@dvv.fi

Anneli.kupari@vm.fi